

ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ԳՈՐԾԻ ՄԷՋ ՅԱԶՈՂԵԼՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Յ. Թ. ՀԻՆԴԵԱՆ

1938

3747
2-59

493

ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ԳՈՐԾԻ ՄԷՋ ՅԱԶՈՂԵԼՈՒ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Յ. Թ. ՀԻՆԴԵԱՆ

1938

A
1/14435

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

Հայկ. Բարեգործ. Ընդհ. Միութիւնը, իր Մատենաշարին համար, դիմած էր երկու ծանօթ անձնաւորութեանց, հրապարակագիր Տ. Ա. Նազարի եւ ուսուցչապետ Տ. Յ. Հինդլեանի, որպէսզի ուղեցոյց մը պատրաստեն Հայ Երիտասարդութեան հասցէին, եւ երկուքն ալ սիրայօժար մատուցին իրենցմէ խընդրուած ծառայութիւնը:

Տ. Ա. Նազարի ամէն կերպով նշանաւոր գրքոյկէն յետոյ որ արդէն լոյս տեսաւ եւ որ պէտք է բարձի գիրքը ըլլայ ամէն հայ երիտասարդի, Տ. Յ. Հինդլեանի աշխատութիւնն է որ կը հրատարակուի ահա: Երկուքն ալ գրեթէ նոյն նիւթն է որ կը շօշափեն, եւ գրադատի մը համար շատ շահեկան գործ մը պիտի ըլլար քաղդատել երկու տարբեր խառնուածքներու եւ իմացականութեանց արտայայտութիւնը նոյն մարգին մէջ: Բայց, խորքին մէջ, եթէ չհաշուենք ազդեցութիւնը միջավայրին ուր կ'ապրին, երկուքն ալ բոլորովին համաձայն են իրարու, քանի որ մարդիկը ինչպէս եւ ժողովուրդները դէպի բարօրութիւն առաջնորդող սկզբունքները յաւիտենական ճշմարտութիւններու վրայ հիմնուած են, զորոնք կարելի չէ անտեսել անպատիժ կերպով:

Տ. Յ. Հինդլեան այս գործին մէջ դրած է իր վաղեմի մանկավարժի բոլոր հմտութիւնն ու փորձառութիւնը եւ իր ազնիւ եւ զգայուն հոգիին քաղած դասերը կեանքին դժնդակ պայքարէն: Ո՛րքան լաւ պիտի ըլլար որ ամէն հայ պատանի կամ երիտասարդ որոճար այն ճշմարտութեանց վրայ զոր տաղանդաւոր մանկավարժը իր գրքոյկին մէջ խտացուցած է սեղմ ու մեկին պարբերութեանց մէջ: Սերմնացանին համար ի՞նչ մեծ մխիթարութիւն մըն է տեսնել թէ իր նետած հունտերը բերրի հողերու կը հանդիպին եւ կը ծլին ու կը ծաղկին, փոխանակ փճանալու եւ կորսուելու քարքարոտի վրայ: Բարեգործականին ու հեղինակին ակնկալութիւնը այս է, եւ հայ երիտասարդին կը մնայ որդեգրել եւ իւրացնել այն սկզբունքները որ այս հոծ էջերուն մէջ պարզուած են եւ որոնցմէ կրնայ վստահօրէն առաջնորդուիլ իրեն բաժին ինկած տաժանելի ճամբուն ընթացքին:

Լ. ԲԱՇԱԼԵԱՆ

Փարիզ, 9 Սեպտեմբեր 1938

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Ընդհանուր Տնօրէնութիւնը փափաք յայտնած էր որ, «Միութեան Մատենաշար»ին համար, գրքոյկի մը մէջ ամփոփէի, նպատակայարմար ձեւափոխութեամբ մը, երկուսասանեակ մը տարիներ առաջ «Կոչնակ»ի մէջ լոյս տեսած «Գործնական իմաստասիրութիւն կամ Աստուծոյ գիտութիւնը» ընդհանուր խորագրով յօդուածաշարքիս այն գլուխը՝ որուն վերնագիրն էր «Գործի մէջ յաջողելու համար»:

Սիրայօժար ընդ առաջ գացի այդ հրաւերին, որ այնքան մօտ էր սրտիս, եւ ներկայ գրքոյկը կրնայ համարուիլ իբր նոյնացեալ եւ ձեւափոխեալ երկրորդ տպագրութիւնը այն աշխատութեան որուն կ'ակնարկէի:

Այս առթիւ, կ'ուզեմ հոս շեշտել քէ գրքոյկիս մէջ ամփոփուած քելադրութիւնները ամէնքն ալ հոգիիս խորերէն բղխած են, խորունկ համոզումներուս արձագանգն են, այնպէս որ՝ եթէ անոնք ամէն «գործի մարդ»ու գովութեան պիտի չարժանանան, պարկեշտ հիմերու վրայ կառուցուած, ամէնէն զօրաւոր փոքորիկներուն դիմացած, եւ, կարծեմ, միշտ նոյն համարումը վայելող քսան եւ ինը տարուան կրթական հաստատութեան մը հիմնադիրներէն մէկուն «Գործի մէջ յաջողելու պայմաններ»ուն մասին որդեգրած սկզբունքներուն ուղղեւծուծը կը կազմեն:

Յ. Թ. ՀԻՆԴԻԵԱՆ

Կ. Պոլիս, 9 Յուլիս 1938

ԳՈՐԾԻ ՄԷՋ ՅԱԶՈՂԵԼՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Ա.

ԱՊՐԻԼԸ ԱՐՈՒԵՍՏ ՄԸՆ Է, ՊԵՏԻ Է ՍՈՐՎԻԼ
ԱՅԴ ԱՐՈՒԵՍՏԸ

Ապրիլը, բառին ամէնէն լուրջ եւ ընդարձակ իմաստովը, արուեստ մըն է, զոր պէ՛տք է սորվիլ ամէն արուեստի պէս, ու ուրիշ ամէն արուեստէ առաջ: Միշտ մտածած եմ որ կարեւոր թերացում մըն է, դպրոցներուն կողմէ, այդ արուեստը բովանդակումի կերպով չսորվեցնելը: Նոյնքան զարմանալի է որ այս նիւթին նուիրուած ձեռնարկներ եւ հրատարակութիւններ չափազանց ցանցառ եղած են մինչեւ հիմա: Միւս կողմէ, դիտած եմ որ աշակերտները չահագրգռութիւն ցոյց տուած են այդ նիւթին հանդէպ, ո՛ւր որ այդ տեսակ դաս մը դոյութիւն ունեցած է:

Անշուշտ, մաթեմատիքական ճշգրտութիւն մը չեն կրնար ներկայացնել այդ արուեստին կանոնները, բայց ան հիմնուած է կարգ մը տուեալներու վրայ զորս անդիտանալը կամ անտեսելը որոշ վնասներ կը հասցնէ անհատական եւ ընկերային կեանքին: Ամէն մարդ որ ինքզինքը քննադատելու ընդունակ է՝ պիտի ընդունի թէ ապրիլը արուեստ մըն է եւ թէ հա՛րկ է գայն ստրկի: Հարկ է դայն սորվիլ՝ կարելի եղածին չափ երկար եւ առողջ ապրելու համար: Հարկ է դայն սորվիլ՝ կարելի եղած մեծագոյն չափով երջանիկ ըլլալու եւ յաջողելու համար: Հարկ է դայն սորվիլ՝ կարելի եղած մեծագոյն

չափով արդիւնաւոր ընկերային գործունէութիւն մը ունենալու համար :

Կը հասկցուի թէ գործի մէջ յաջողելը մաս կը կազմէ այդ արուեստին : Անոնց որ կը պատրաստուին պատասխանատու կեանք մը ապրիլ՝ պիտի փորձեմ ցոյց տալ այն պայմանները զորս էական կը նկատեմ գործի մէջ յաջողելու համար :

Իսկ թէ այդ արուեստին կանոնները գիտնալը եւ գործադրել ուղելը կը բաւէ՞ զանոնք կարենալ գործադրելու համար , աս ալ ուրիշ հարց մըն է , որ հետզհետէ աւելի լուրջ հանգամանք կը ստանայ՝ բնախօսական գիւտերու զարգացումովը , ի միջի այլոց՝ ներծոր դեղձերուն կատարած դերին տեսակէտով :

Այս մասին մտածումս սա է որ , բժշկական դարմանումի դիմելով հանդերձ , բնախօսական արդէլքներուն պէտք է դէմը դդիմել ինքնաթելադրութիւնը , որ , ինքն ալ , գիտական արժէք ունի եւ զարմանալի յաջողութիւններ ձեռք բերած է :

ՈՐՈՃԱԼԻ ԽՈՇԵՐ

«Աշխատութիւնը մշտնջենական ազնուականութիւն մը եւ նոյն իսկ սրբութիւն մը կը պարունակէ . միշտ յոյս կայ մարդու մը համար , քո՛ղ ըլլայ ան ամենախոր աղջամուղջի մէջ եւ իր կոչման ամենակատարեալ մոռացութեան մէջ , ցորչափ իրօք եւ լրջօրէն կ'աշխատի . միայն անգործութեան մէջ կը տիրէ մշտնջենական յուսահատութիւն :»

ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ
«ԳՈՐԾԻ ՄԵՋ ՅԱԶՈՂԻԼ» ԲՆԱԲԱՆԻՆ ՄԱՍԻՆ

Ո՛ր եւ է ասպարէզի մէջ յաջողելու պայմանները քըն-
նելէ առաջ, կարեւորը կը նկատեմ տալ մէկ երկու լու-
սաբանութիւն եւ շօշափել մէկ երկու խնդիր :

Երբ կ'ըսեմ «գործի մէջ յաջողելու համար», պէտք
է անմիջապէս լռելեայն իմանալ պարկեշտօրէն, ինչ որ
չի նշանակեր թող տալ միամտօրէն որ ուրիշները չա-
հադործեն պարկեշտութիւնդ : Պարկեշտօրէն յաջողիլ՝
կը նշանակէ խաբեքայութիւնը եւ գողութիւնը սկզբունք
չըմտել իբրեւ միջոց յաջողութեան, բայց նաեւ առա-
ջինութիւնը չհասցնել այն աստիճանին որ զոհ երթաս
միջավայրին տիրող խաբեքայութեանց, այլ ճարտարօ-
րէն վարել գիտնալ իր դործը, միջավայրին պահանջած
հնարքը ի դործ դնելով : Կը յուսամ թէ դեռատի ընթեր-
ցողներս կ'ըմբռնեն երկու ուղղութեանց տարբերութիւ-
նը, առաջինը ըլլալով ցաւալիօրէն յարածուն վարդապե-
տութիւնը որոշ դասակարգի մարդոց, երկրորդը ըլլա-
լով՝ զոհ չերթալու համար՝ ահամայ եւ առժամաբար
ձեռք առնուած ինքնապաշտպանութեան միջոց, ի պա-
հանջել հարկին միայն անոր դիմելու եւ կարելի եղա-
ծին չափ շուտ այդ նեղացուցիչ հարկէն ինքզինքը ա-
զատելու հաստատ եւ անկեղծ որոշումով :

Անտեղեակ չեմ այն անխիղճ խարդախութեանց ո-
րոնք սովորական դարձած են առեւտուրի մէջ, նոյն իսկ

սննդեղէնի առեւտուրին մէջ: Առանց դիմելու ուրիշ օրինակներու, յիշեմ միայն Լօղանի լապօռաքուառին տեղեկագիրը (1912 եւ 1913), որոնք քստմենցուցիչ կերպով կը պարզեն այս ճշմարտութիւնը: Բայց չարը, որ քան ալ տարածուած ըլլայ, կրնա՞յ մոլորեցնել բարին, երբ կրանիդէ հիմերու վրայ դետեղուած է ան: Ու ամէն մարդ կ'ուզէ՞ չահագործել իր քաղցած եւ պարտուած եղբայրը, պնակ մը ոսպի փոխարէն անդրանկութեան իրաւունքը խլելու համար անկէ, կամ հանքերու եւ գործարաններու գործաւորները անխնայ չարաչափութեանց դոհ ընելու համար:

«Տեսլականը կ'առաջարկէ, բայց իրականութիւնը կը հարկադրէ:»

«Կա՛յ մարդը որ եմ եւ կա՛յ մարդը գոր կ'ուզեմ եւ պարտիմ ըլլալ:»

«Սորվեցէ՛ք դուք գձեզ մանչնալ, բայց հաւատք ունեցէ՛ք ձեր անձին վրայ եւ համարձակեցէ՛ք:»

«Իրաւունք ունին ըսելու թէ կ'ընենք ինչ որ եմք. բայց պէտք է աւելցնել թէ, չափով մը, եմք ինչ որ կ'ընենք, եւ թէ անդադար կը ստեղծենք մենք զմեզ:»

ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԻՆ ԱՐԴԱՐԱԿՇԻՌ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ինչո՞ւ դրամ շահիլ կ'ուզենք :

Եթէ մարդկայնական կեանքին ըմբռնումը ունինք, եթէ մարդկային արժանապատուութիւնը չէ ախտացած մեր ներսիդին, եթէ ՄԱՐԴ ենք տակաւին, վերի հարցման պատասխանը, մեր մարդկային լուսաւորեալ զտեալ խղճին մէջ, սա՛ պիտի ըլլայ. — Դրամ չահիլ կ'ուզենք, որպէսզի կարենանք պարկեշտօրէն ապրիլ եւ ապրեցնել մեր ընտանիքը՝ բարեկեցիկ պայմաններու մէջ, առանց մեծ զրկանքներու : — Դրամ չահիլ կ'ուզենք նաեւ, որպէսզի այն ատեն ուր այլեւս անկարող պիտի ըլլանք դրամ չահեցնող աշխատութեամբ մը պարապելու, կարող ըլլանք, առանց մեր արժանապատուութեան վիրաւորման, բարեկեցիկ կերպով ապրիլ եւ ապրեցնել մերինները : — Դրամ չահիլ կ'ուզենք, վերջապէս, որպէսզի մեր իրական կարողութեան սահմաններուն մէջ, առանց սուտի, օգնենք, մեծագոյն չափով, մեր «ընկերօջ» :

Ասկէ աւելիին նկրտիլ՝ դրամ չահելու խնդրին մէջ, ոյժերու անմիտ մսխում է եւ իր երջանկութեան դէմ թշնամիներ յարուցանել է :

Արդ, այսչափին հասնիլ՝ մարմինի, մտքի եւ նկարագրի սովորական կարողութիւններ ունեցող ո եւ է

մէկու մը համար կարելի է, կարողութիւններ որոնք, աւելորդ է ըսել, նպատակայարմար մշակման կը կարօտին :

Փոխանակ այս արդարակշիռ գնահատման՝ դրամին կարեւորութեան մասին, ըստ որում, այդ պարագային, աղէկ ծառայ մըն է ան միայն, յոռի տէր մը կ'ընենք զայն մեր գլխուն, ինքզինքնիս կ'ընենք անոր գերին, խօլարշաւի մը անձնատուր կ'ըլլանք՝ չահելու, աւելի՛ չահելու, մի՛շտ աւելի չահելու ախտէն բռնուած, ի հարկին ընտրութիւն չընելով դրամ՝ չահեցնող միջոցներուն մէջ եւ ամօթալիօրէն լղբճելով ստորնացնելով գունահացնելով մարդու մեր հանգամանքը :

Արդ, երիտասարդի մը գլխաւոր հոգը պէտք է ըլլայ ոչ թէ դրամ դիզել, այլ նկարագիրը կերտել, որովհետեւ՝

ա) Ամէն հաւանականութիւն կայ որ նկարագրի տէր երիտասարդը պարկեշտօրէն հարստանայ : Այս պարագային, հարստութիւնը արժանիքի յայտարար նշան է եւ գնահատելի, պայմանաւ որ հարուստը իր հարըստութիւնը գործածէ՝ կարելի եղած մեծագոյն չափով՝ ընկերային օգուտին :

բ) Իսկ եթէ չհարստանայ, պէտք չէ որ սրտնեղի եւ, ի վնաս իր նկարագրին, հարստանալու հետամուտ ըլլայ, որովհետեւ կարեւոր, փնտռուելիք բանը՝ ներկային եւ ապագային, իրեն եւ ընտանիքին համար, բարեկեցութիւնն է : Արդ, այս վիճակին կարելի է հասնիլ՝ պարկեշտօրէն եւ իմաստուն կերպով աշխատելով ու ապրելով, առանց պէտք ունենալու անպարկեշտ միջոցներու գիմելու, եթէ երիտասարդը ընտրած է իր

պարկեշտ, արժանապատուութեան տէր մարդ ապրելու պայմանը, եւ ոչ թէ, հռովմէական ըմբռնման համեմատ, ի հարկին անպարկեշտ միջոցներու դիմել՝ հարստանալու համար:

Նոյն իսկ աղքատութիւնը — ուշադրութիւն, չեմ ըսել չքաւորութիւնը — արժէք մը ունի իբր խթան, այսինքն իբր առիթ՝ մարդուն մէջ գոյութիւն ունեցող թաքուն թանկագին ոյժերը երեւան բերելու: Այս բանին համոզուելու համար՝ կը բաւէ իր անձնական փորձառութեանը դիմել, եւ կ'արժէ կարդալ իրե'նց ճակտին քրտինքովը, իրենց արժանիքովը առաջ դացած սէլֆ-մէյտ մարդոց կենսագրութիւնը, օրինակի համար՝ ինքնակենսագրութիւնը ամերիկացի այն պատուական սեւամորթին որ կը կոչուի Պուքըր Ուաշինկթըն:

գ) Հարստութիւնը վտանգներէ զերծ չէ (գոռոզ փառասիրութիւն, բռնաւորութիւն, ծուլութիւն՝ իր ապականիչ հետեւանքներովը, եւն.): Իսկ ո՛ր եւ է գնով հարստանալու տենչը կ'առաջնորդէ խաբեբայութեան, խաղամոլութեան, եւն.:

դ) Իբր նպատակ հարստութիւնը ոչ միայն խորունկ երջանկութեան (որ չի յափրանար եւ զոր պէտք չէ շփոթել առաւել կամ նուաղ վաղանցուկ հաճոյքին հետ) էական ազդակներէն մէկը չէ, եւ կարելի չէ բաղդատել զայն ներքին կեանքի (սէր բնութեան եւ գեղարուեստի, գրականութիւն, ծառայասիրութիւն, աշխատասիրութիւն, եւն.) պարգեւած երջանկութեան հետ, այլ նաեւ ապերջանկութեան պատճառ կրնայ ըլլալ (հարստանանալու տենչին չիրականանալը, հարստութեան փճացու-

մը, ընտանեկան տռամներ՝ դրամապաշտութեան հետեւանքով, եւն.) :

Ե) Օգտակար ըլլալու պայմանը միայն հարստութիւնը չէ. ամէն մարդ, առանց բացառութեան, ինչ որ ալ ըլլայ իր ընկերային դիրքը, կրնայ օգտակար ըլլալ այս կամ այն ձեւով, քանի որ ծառայասիրութեան ձեւերը անհամար են: Իսկ «բարիք ընելու նպատակաւ հարստանալ ուղեւ» փաստը յաճախ ստախոսութիւն է տակաւին, քանի որ տակաւին բարքերու մէջ չէ մտած «ամօթ է հարուստ մեռնիլ» (Քարնէկի) զգացումը:

Գ) Լոկ իբր հարստութեան՝ հարստութեան ընծայուած պատիւը պատճառ է բարքերու վատթարացման (զոդութիւն, անյարմար ամուսնութիւններ, եւն.) :

Եթէ այս պարզ վերլուծումը աւելի առաջ տանիլ եւ խորացնել ուղէինք, պիտի կրնայինք գտնել ուրիշ փաստեր եւս, օրինակի համար սա թէ հարստանալու տենչը, ընդհանուր կերպով, վնասակար է հանրային երջանկութեան, որովհետեւ թշնամութիւններու պատճառ կ'ըլլայ: Եւ կամ սա թէ հարստութիւնը կրնայ դատապարտելի համարուիլ, յանուն արդարութեան, որովհետեւ՝ 1) հարուստը համեմատաբար նուազ կ'աշխատի, 2) մեր հարստութիւնը միայն մերը չէ:

Բայց հարկ չկայ առաւել կամ նուազ վէճի դուռ բացող խորհրդածութեանց մէջ մտնելու: Ինչ որ վերը ըսուեցաւ՝ կը բաւէ, կը կարծեմ, բացատրելու թէ երիտասարդի մը գլխաւոր հոգը ըլլալու է ոչ թէ դրամ դիզել, այլ իր նկարագիրը կերտել:

ԱՆԳՈՐԾ ՁՄՆԱԼ

Կան սլատանիներ որոնք, չըջանաւարտի վկայակա-
նը զըրպանելէ վերջ, նախամեծար կը համարին անգործ
մնալ քան ո՛ր եւ է գործի մէջ մտնել, սպասելով իրենց
փափաքածին :

Այս ապրելակերպը զերծ չէ անսպասելութիւններէ :

Անգործութիւնը բոլոր մարութեանց մայրն է, մա-
նաւանդ այն տարիքին մէջ ուր ոյժերը յորդառատ են
եւ ամեհի՝ մարդուն մէջ, եւ եթէ օգտակար ուղղութիւն
մը չստանան, մեծ վտանգներ կը սպառնան՝ մարմնա-
կան եւ հոգեկան :

Բաց աստի, անգործութիւնը, որ նախ իբր հիւր մը-
տած էր մէջդ, քիչ յետոյ իբր տանտէր կը տեղաւոր-
ուի հոն, այնպէս որ կամաց կամաց հաճոյք կը զգաս
անգործ կեանքէն, եւ նոյնքան դժկամակութիւն՝ գոր-
ծի կեանքէն :

Ժամանակի կորուստ է, ժամանակին՝ որ, մանա-
ւանդ մեր օրով, ամէնէն մեծ գրամագլուխն է, ըլլա՛յ
դրամ չահելու, ըլլայ փորձառութիւն ստանալու, ըլ-
լայ մարդ ճանչնալու եւ յարաբերութիւններ մշակելու
տեսակէտով: Ելեկտրականութեան այս դարուն մէջ,
կարելի եղածին չափ շուտ պէտք է նետուիլ կեանքին
մէջ: «Նապաստակը եւ կրիան» առակը իր բովանդակ
ճշմարտութիւնը կը պահէ այս խնդրին մէջ: Մինչդեռ
դուն, ընկողմանած, կը փայփայես երազդ եւ անոր ի-

րականացման կը սպասես, ուրիշներ արդէն քալել եւ առաջ երթալ սկսած են, նոյն իսկ խլելով, գուցէ, բերնիդ հացը: Ասլաղային պիտի զղջաս այս ասլրեւակերպը ընտրած ըլլալուդ համար — անազան զիղջ. կորսուած ժամանակը նորէն ձեռք չ'անցնուիր:

Աւելի'ն կայ: Սկիզբները, թերեւս նեղուելով կ'ընդունիս անգործութիւնը, լաւագոյն գործ մը ընելու ինքնարդարացումով: Սակայն, քանի' կ'երկարի անգործութեան այս շրջանը, ա'յնքան կը նուազի արժանապատուութեան զգացումը քու մէջդ: Վա'յ այդ սլահուն: Արժանապատուութեան զգացումն է, «հասարակաց կարծիք»ին հետ, այն ոյժը որ կը սանձահարէ մարդուն մէջ դարանակալ «դեւ»երը, «հոգեզէչ»ները: Տկարացա՞ւ այդ ոյժը, «դեւ»երն են որ գործի կը սկսին ճայթիքով կայթիւնով: Ա'լ հրաժեշտ տուաւ քեզի մարդկայնական կենցաղը՝ տեղի տալով անասնական կեանքին: Ա'լ չես ամէնար ծնողքիդ բեռ ըլլալէ: Չես ամէնար ոչ միայն անոնց բեռ ըլլալէ, այլ եւ նոր հոգեր ստեղծելէ անոնց՝ ասլրուստի տեսակէտով: Չես ամէնար նոյն իսկ անիրաւութիւններ գործելէ, չնականօրէն, եղբայրներուդ, քոյրերուդ ինչքին հանդէս:

Այս պայմաններուն մէջ, ընտանեկան կեանքն է որ կը քունաւորուի հետզհետէ. սրտնեղութիւն, խոթոտանք, կադ ու կռիւ անպակաս են ընտանիքին մէջ, ամէնքն ալ յորդահոս աղբիւրներ ամէն տեսակ վնասներու:

Ուրեմն, հայ պատանի, գիտցիր թէ, ընդհանրապէս, աւելի աղէկ է ո եւ է քիչ շատ յարմար գործի մէջ մտնել անմիջապէս՝ քան սպասել երկարատեւ իր ու-

52441
I
A
գած գործին: Մի' մոռնար թէ, գործելու համար, կա-
րելիութիւնները անհուն են: Մի' մոռնար նաեւ որ, ա-
մէն չափազանցութիւն մէկդի, գործին գէշը չ'ըլլար:
Մարդը ինքն է որ գործը աղէկ կամ գէշ կ'ընէ: Մի' մոռ-
նար վերջապէս որ ուսումը իրաւունք չի տար քեզի ար-
համարհելու այս կամ այն ասպարէզը. ամէն մարդ —
սլարզապէս այն պատճառաւ որ մարդ է — սլարտի կա-
րելի եղած մեծագոյն չափով զարգանալ մտքով: Մնաց
որ, մարդ որքան աւելի զարգացած ըլլայ մտքով, այն-
քան աւելի հաւանականութիւն կայ որ յաջողի:

«Մարդս է ան՝ գոր կը կերտէ ինքն իսկ:»

«Ամէնէն կատարեալ եւ ամէնէն մոխ մարդը ան է
ոյուն մէջ դժուարութեանց կատարեալ, ոչգրիտ եւ
նոյն իսկ յուսահատ տեսողութիւնը ու եւ է կերպով չի
նուագեցներ անոնց յաղթելու ուրախ եւ ամուր կամ-
քը:»

«Ոչ ոք ուզելով չար է, եւ, եթէ խորը քննենք, չա-
րը յաւէտ արգահատելի քան մեղադրելի է:»

«Երջանկութեան գլխաւոր աղբիւրներէն մէկն է
մեր բնական կարողութեանց օգտագործումը: Ինչ որ
կրնանք ընել՝ պարտինք ընել: Մարդկային «տիւնամո»-
ներ ենք, եւ ապերջանիկ կ'ըլլանք՝ եթէ չգործենք:»

ՅԱՆԿՈՒԹԻՒՆ (Կոչում)

Կարելի է ուրանալ ցանկութեան կարեւորութիւնը: Մեր օրով, գիտութիւնը (քէֆնօքսիֆօլօժի), Թէյլլըրի նախաձեռնութեամբ (1911), իր ուշադրութեան առարկայ ըրած է այս խնդիրը, որուն շուրջ շատ մը ձեռնարկներ ստեղծուած են արդէն: Կարգ մը կրթական հաստատութեանց մէջ, մասնաւոր պաշտօնեաներ, մըտիկ ընելով հանդերձ ամէն մէկ տղու նախասիրութիւնը ապագայ ասպարէզի մասին, կը ջանան, դաստիարակին եւ բժիշկին գործակցութեամբ, երեւան հանել ամէն մէկ տղու ցանկութիւնը գործի մասին: Այս ձեռնարկը կը նմանի այն միւս շահեկան ձեռնարկին որ ներկայիս փորձուելու վրայ է Ֆրանսայի մէջ, նպատակ ունենալով երեւան բերել աշակերտներուն ցանկութիւնները այս կամ այն տեսակ ուսմանց մասին:

Աւելորդ է ըսել թէ բանիմաց ծնողք ալ, իրենց զննութիւններով, թանկագին ծառայութիւն մը պիտի մատուցանէին այս կարգի ձեռնարկներուն, որոնք սկըսած են արդէն խրախուսիչ արդիւնքներ տալ, վկա՛յ, ի մէջ այլոց, զուիցերիական վաճառատան մը մէջ կատարուած փորձը, որուն շնորհիւ արտադրութիւնը կըրկնապատկուեցաւ, մէկ գործաւորի խնայողութիւն եղաւ, աշխատութեան համար կարեւոր եղող տեղի տարածութիւնը չորս անգամ պակսեցնել կարելի եղաւ, եւ

գործողութիւնները իրարու յաջորդեցին առանց ընդհատումի :

Կը հետեւի թէ, ցանկութեան տեսակէտով, ծնողքերբեմն վնասակար ծառայութիւն մը կը մատուցանեն՝ ստիպելով իրենց զաւակը որ իրե՛նց ուզած, իրե՛նց յարմար դատած ասպարէզին հետեւի ան :

Այսու հանդերձ, պէտք է մոռնալ թէ ի գործ դըրած փորձերուն եղրակացութիւնները մաթեմատիքական ճշդութիւն մը չեն ներկայացներ, եւ թէ, հետեւաբար, անտեղի է չափազանցութեան տանիլ ցանկութեան կարեւորութիւնը, թէ՛ անոր համար որ գուցէ միշտ կարելի է բուն ցանկութիւնը երեւան բերել փորձերու միջոցաւ, եւ թէ անոր համար որ գործի մէջ է որ թերեւս ամէնէն աւելի որոշ կերպով ի յայտ կու գայ ցանկութիւնը : Մնաց որ, միշտ կարելի է՝ ըլլար ցանկութեան համապատասխան ասպարէզ մը ընտրել, դոնէ անմիջապէս, եւ, միւս կողմէ, թերեւս գործը կը ստեղծէ ցանկութիւնը :

Հետեւաբար, անտեղի է, շատ կանուխէն, ասպարէզայ որոշ ասպարէզի մը մտադրութեամբ եւ ընտրութեամբ, մասնաւոր ճիւղերու միայն աշխատիլ դպրոցին մէջ : Չեն պակսիր նոյն իսկ ծնողքներ որ այս մոլար ճամբուն կը մղեն իրենց զաւակները : Ո՛չ ոք գիտէ թէ ասպագան ի՞նչ կը վերապահէ ամէն մէկուն՝ այս տեսակէտով : Պէտք է շատ մը լարեր ունենալ աղեղին վրայ : Ահա՛ ինչ որ պէտք է որ ի մտի ունենայ հայ դպրոցականը, որպէսզի մէկ լարը փրթելու պարագային, միւսները գործածելու կարելիութիւնը ունենայ :

Իսկ ի՞նչ ըսել այն ծնողներուն որոնք չեն ուզեր որ

Ճեռական աշխատութեան դասերուն հետեւի իրենց մանչ
զաւակը: Ոորունկ համոզումս եղած է միշտ եւ է՝ հիմա
ալ՝ ամէն ժամանակէ աւելի, թէ մեր դպրոցները, մէկ
երկու բացառութեամբ, արհեստանոց - դպրոցներ ը-
լալու են, ուր կէսօրէ առաջ սովորական դասերը տըր-
ւին եւ կէսօրէ վերջ արհեստներ ուսուցուն: Թո՛ղ սո-
վորամոլութիւնը չկուրացնէ մեզ: Աչքերնիս բանանք
և իրականութիւնները տեսնենք պայծառատեսութեամբ:
Կեանքի համար պայքարը տեսական վարդապետութիւն
մը չէ. բիրտ իրականութիւն մըն է:

«Բնութիւնը անսուտ համարակալ մըն է. եթէ մէկ
կողմէն պահանջէք աւելի գոր կրնայ տալ, կշիռը կը
վերահաստատէ ուրիշ կողմէ մը քանդելով:»

«Ճակատագրիդ աստղերը քու կուրծքիդ մէջ են:»

«Ո՛վ Աստուած, բոլոր բարի բաները կը ծախես
մեզի՝ նիգի փոխարէն:»

«Զարգացած մարդը մարդ մըն է որ կը զարգացնէ
ինքզինքը:»

«Միշտ տեսած եմ որ եթէ մէկ վայրկեան սկսէինք
ըսել մեր մտքին մէջ եղածը, ընկերութիւնը պիտի կոր-
ծանէր:»

ՈՒՆ Է ԱՍՊԱՐԵԶԻ ՄԷՋ ՅԱԶՈՂԵԼՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

ա) Բախտ

Հիմա, կարգը կու գայ մտնելու բուն խնդրին մէջ, այսինքն փնտռել թէ որո՞նք են գործի մէջ յաջողեցող քական պայմանները:

Ամէն բանէ առաջ, պէտք է հիւրընկալել ուղեղին մէջ «բախտ», կոչուած նախապաշարումը, «ճակատագիր» իմաստով: Բախտը «դիպուած» իմաստով միայն իրականութիւն է: Բայց այդ իմաստով է որ կը գործածուի ան, այլ Հայոց հեթանոսական շրջանին վայել իմաստով մը, այսինքն իբր չաստուած մը որ կը յաջողցնէ կամ կը ձախողեցնէ ամէն մէկուն գործը, երկար կամ կարճ, երջանիկ կամ ապերջանիկ կ'ընէ ամէն մէկուն կեանքը: Ոչ միայն ծիծաղելի, այլ եւ վտանգաւոր նախապաշարում: Վտանգաւոր, անոր համար որ մարդը կ'արդիւնէ՝ անկողմնակալօրէն, առարկայականօրէն քննելէ ձախորդութեան պատճառները, անոնց առաջը առնելու համար, եթէ կարելի է, կամ, արիարար, ձախորդութիւնը դարմանելու եւ անոր կրկնութիւնը կտնտեսել կարճելու համար: Իմաստութիւն է իր ձախողանքին պատճառները ցուցադրել, բայց այդ պատճառները ինքն իրմէն ծածկելու չափ մեծամտութիւն չկայ:

Բախտի այս կերպ ըմբռնումը կը սպաննէ յաջողութեան ամէնէն մեծ ազդակը, նիգը: Ծիղը ապարդիւն

ընող կամքէ անկախ պատճառները համեմատաբար սահաւաթիւ են . մեր ներկայ կամ անցեալ սխալներն են որ ընդհանրապէս պատճառ են մեր ձախողանքին, բայց անձնասիրութիւնը յաճախ թոյլ չի տար մեզի ճշմարտութիւնը տեսնել: «Բախտ»ին շնորհիւ չէ որ Րոքֆէլլըր կամ Էտիսըն, ի սկզբան լրագրավաճառ, Քարնէկի, ի սկզբան ինքնաշարժի վարիչ, Քրիւպիրչ, որ 45 տոբար միայն ունէր՝ երբ Բոլտիմորէն Նիու Եորք գնաց, ու մեր մեծահարուստներէն չատեր, որոնք շատ համեստ գործերով սկսած են, նախանձելի դիրքերու տիրացած են յետոյ: Ոչ մէկուն ճակտին վրայ դրուած է՝ ծնած վայրկեանին՝ անոր ի՛նչ ըլլալիքը . իր ողջմտութեամբը, ճարպիկութեամբը, հեռատեսութեամբը, կարգ մը ուրիշ բարեմասնութիւններովը եւ, ի մէջ այլոց, առիթէն օգտուիլ զիտնալուն համար է որ մարդ, ընդհանրապէս, նախանձելի դիրքի կը տիրանայ:

Հա՛յ պատանի, անողոքօրէն վռնտէ՛՜ ճակատագրի իմաստով բախտը, երբ ան ուզէ մտնել ուղեղիդ մէջ:

«Ինչ որ յապաղած է՝ կորսուած չէ:»

«Երջանիկ ըլլալու համար պատշանիլ պէտք է: Ընդունելու է թէ Բնութիւնը մեզմէ աւելի զօրաւոր է եւ մեր երջանկութիւնը Բնութեան օրէնքներուն հնազանդելուն մէջ միայն կը գտնուի:»

«Անգործ ուղեղ մը՝ սատանային արհեստանոցն է:»

ՈՒՆ Է ԱՍՊԱՐԷՋԻ ՄԷՋ ՅԱԶՈՂՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

բ) Մարմնի եւ մտքի առողջութիւն. — Արտաքին
կերպարանք

Առողջութիւնը բնածին է միշտ. աւելի յաճախ, որ
լոջ ջանքերու յաղթանակն է ան: Այս ճշմարտութիւնը
պէտք է ի մտի ունենալ՝ դործի աշխարհին մէջ ալ, ոչ
միայն անոր համար որ առողջութիւնը — մարմնի եւ
մտքի առողջութիւնը միանգամայն — բացայայտ պայ-
ման է արդիւնաշատ աշխատութեան, այլ եւ որովհե-
տեւ մարմնի եւ մտքի առողջութեան ընկերացած կ'ըլ-
լան կարգ մը բարեմասնութիւններ, որոնք կարեւոր
պայմաններ են դործի մէջ յաջողութեան:

Ասկէ դատ, քու առողջութիւնդ վստահութիւն կը
ներշնչէ անոնց՝ որ կ'ուզեն քեզի օգնել նիւթապէս:

Առօրեայ մարմնական խնամքի — որուն անհրա-
ժեշտ մաս կը կազմէ սննդառութեան, քունի եւ մտքի
առողջապահութիւնը — ինչպէս նաեւ մարմնակրթա-
կան — գեղեցկադիտական բարեյարմար դրութեան մը
միջոցաւ կարելի է տիրանալ բարեկազմ մարմնի մը,
համակրելի դէմքի եւ շարժուձեւի, հաճելի առողջանու-
թեան, դրաւիչ արտաքինի մը, որուն լրացուցիչն է
սլարդ բայց մաքուր եւ վայելուչ արդուզարդը, առանց
չպարի, առանց զօրաւոր անուշահոտութեանց:

Արդ, կը կրկնեմ թէ մարմնական այս բարե-

մասնութիւններ եւ արտաքին այս կերպարանքը արհամարհելի ազդեակներ չեն գործի մէջ յաջողութեան : Ընդհակառակը :

Հայ պատանին մասնաւոր կարեւորութիւն պիտի ընծայէ այս բանին , նկատելով որ մեր ցեղային բարեմասնութիւնը չէ եղած ան եւ բաւական չափով չէ աստակաւին : Մեր դպրոցներն ալ մեղադրելի են այս տեսակէտով :

Հա՛յ պատանի , մանչ կամ աղջիկ , քանի որ հոս խօսքը առողջութեան վրայ է , մասնաւոր կարեւորութեամբ կ'ուզեմ ուշադրութեանդ յանձնել կէտ մը որ , այն տարիքին մէջ ուր կը գտնուիս , մասնաւոր կերպով պարտի շահագրգռել քեզ : Փափուկ տարիքի մը մէջ կը գտնուիս , սա իմաստով որ մինչեւ այս տարիքդ մէջդ թաքուն մնացած ոյժ մը մէկէն ի մէկ կը պոռթկայ , յանկարծակիի բերելով քեզ , եւ կը սպառնայ քեզի դործել տալ անխոհմտութիւններ որոնք կրկնուելով կըրկնուելով մոլութեան կը փոխուին , եւ ոչ միայն կրնան վնասել մարմնիդ՝ այլ մանաւանդ ծանրապէս կը ճնշեն հոգիդ : Արի եղիւր եւ յաղթէ քեզի իր գերին ընել ուղող այդ ներքին մղումին : Մի՛ տարուիր այս կամ այն ընկերոջ հրասպառիչ խօսքերէն եւ թելադրութիւններէն . հաւանօրէն ինքն ալ նոյն անխոհմտութեանց անձնատուր տղայ մը է :

Կէտ մըն ալ , զոր կարեւոր կը նկատեմ չեչտել հոս , կը վերաբերի սա տարածուած սխալ կարծիքին թէ միայն մարմնական առողջութեան թերութիւններն են որ կը վնասեն մարմնին զարգացման : Ո՛չ : «Մեր մտածումները իրենք ալ կ'ազդեն մեր մարմնական զարգաց-

ման վրայ, եւ մտային առողջապահութեան պատկանող
ո՛ր եւ է թերութիւն, ո՛ր եւ է լպիւրջ յուզում (գրգռիչ ըն-
թերցում, լկտի խօսք, բուռն տեսարան) իր անմիջա-
կան հակադդեցութիւնը կ'ունենայ ընդհանուր առող-
ջական վիճակին վրայ: Յոռի յուզումները «թունաւոր
ըմպելիներուն կամ թոյներուն չափ ուղղակի կը վնա-
սեն»:»

«Պատշանիլը մեծ նիգեր կը պահանջէ. հակառակ
ամբաստանելը ոչ մէկ նիգ կը պահանջէ. ահա ինչու
մարդոց մեծամասնութիւնը նախամեծար կը համարէ
հակառակ ամբաստանել քան պատշանիլ:»

«Մարդուս համար մեծագոյն երջանկութիւնը «իր
գործը գտած ըլլալն է», այսինքն գործելն է այն մար-
դին մէջ որուն համար եղած է ինքը:»

«Ուսումը՝ առանց նկարագրի ոչինչ է: Անարի ուս-
եալ մարդ մը ընկերային արժէք մը չէ, յաւիտ վնասա-
կար է երբեմն. առանց ուսման՝ նկարագրի տէր մարդ
մը անյապաղ կը յայտնաբերէ իր բարեմասնութիւննե-
րը, եքէ պարագաները քիչ մը նպաստեն իրեն: Բայց
ուսեալ եւ քաջամուխ նկարագրով մարդը անմիջապէս
ընտիր ընտիրին կարգը կը բարձրանայ:»

«Ոչ մէկուն համար կրնանք ըսել քէ անսխալական
է: Բայց ի՞նչ անդորրութիւն է բացարձակապէս վստահ
ըլլալ մարդու մը ուղղամտութեանը:»

Ո ԵՒ Է ԱՍՊԱՐԷԶԻ ՄԷԶ ՅԱԶՈՂՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

գ) Խմացական կարողութիւն

Նախ ըսեմ թէ դպրացական ուշիմութենէն անկախաբար կայ դործի ուշիմութիւն մը, եւ առաջնակարգ դպրոցականը չէ որ անպատճառ կ'ըլլայ նաեւ առաջնակարգ դործի մարդ:

Յետոյ, դործի մէջ յաջողելու համար՝ իմացական արտակարգ կարողութիւն մը անհրաժեշտ չէ: Սովորական, խելքը կը բաւէ: Կարեւորը ան է որ սովորական խելքը մեթոտիկ կերպով դործածուի, առանց արտօբանքի եւ հանդարտութեամբ, առանց իրարանցումը դործունէութեան հետ շփոթելու, եւ պատահականութիւնները մտքի առջեւ ունենալով:

Սակայն, եթէ իմացական արտակարգ կարողութիւն մը անհրաժեշտ չէ, ընդհանուր զարգացումը՝ պիտանի է, որովհետեւ ան է որ առաձգականութիւն կը պարգեւէ մտքին, եւ թոյլ կու տայ անոր տեսնել՝ որոշ պարագայի մը մէջ՝ զանազան կարելիութիւններ: Աւելորդ է ըսել թէ՛ ընդհանուր զարգացում ըսելով պէտք չէ հասկնալ պարզապէս միտքը պահուած զանազան գիտելիքներու չիւրացուցուած մթերք, այլ մշակուած, այսինքն՝ դատելու, տրամաբանելու, գիտական կերպով երեւակայելու, լայնօրէն մտածելու կարողութիւններով օժտուած միտք:

Այսպէս ըմբռնուած ընդհանուր զարգացումն է որ, գործի աշխարհէն դուրս ալ, հաճելի պիտի ընէ ընկերութիւնդ, ինչ որ անուղղակի ազդակ մըն է, նոյնպէս, գործի մէջ յաջողութեան:

Ողջմտութիւնն իսկ, այնքան կարեւոր ազդակ յաջողութեան, թէեւ ընդարոյս ձիրք, որոշ չափով մը կրնայ ստացուիլ աշխատութեան շնորհիւ:

Իսկ եթէ, այս կամ այն պատճառաւ, չես կրցած ժամանակին տիրանալ ընդհանուր զարգացման մը, գործի մտնելէդ վերջ կրնաս այդ պակասը լրացնել՝ ըլլա՛յ դասախօսութեանց, ըլլայ բանախօսութեանց, ըլլայ դիրքերու եւ թերթերու միջոցաւ: Մնաց որ, պէտք է անդադար աճեցնել գիտցածը, պէտք է ժամանակին հետ քայլ պահել. պէտք է մոռնալ որ առաջ չգացողը ետ կ'երթայ:

Ժողովրդական ասացուածքի մը համեմատ, ո'րչափ լեզու գիտես՝ այնքան մարդ ես: Այս խօսքը ցոյց կուտայ օտար լեզու գիտնալու կարեւորութիւնը գործի աշխարհին մէջ: Պէրլից Սֆուլի եւ նմանօրինակ ձեռնարկներու ընծայած առաւելութիւններէն օգտուէ՝ օտար լեզու սորվելու համար, գո'նէ հասկնալու եւ միտքդ արտայայտելու չափ:

«խօսքդ երիցս կշռէ՛, իսկ եօթնիցս՝ ինչ որ կը գըրես:»

«Բարին ըսէ՛ք հաճոյքով. չարը ծածկեցէ՛ք խնամով եւ ցառով խորհեցէ՛ք անոր վրայ:»

Ո ԵՒ Է ԱՍՊԱՐԷԶԻ ՄԷՁ ՅԱԶՈՂՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

դ) Նկարագրի բարեմասնութիւններ

1.— Ֆրանսացի ժամանակակից իմաստասէր Ա. Յուլյէ Հոգեբանական նախագիծ Եւրոպայի ժողովուրդներու անունով շահեկան հատոր մը ունի: Ազգասիրական թանկագին ծառայութիւն մը պիտի մատուցանէր ան որ հրատարակէր Հայուն նկարագրին ուսումնասիրութիւնը նիւթ ունեցող որքան դժուարին նոյնքան մեծարժէք երկասիրութիւն մը, գիտական հոգեբանութեան հիմերուն վրայ կառուցուած:

Որքան գիտեմ, այդ տեսակ աշխատութիւն մը դժուրութիւն չունի մեր մէջ: Եղածը, հոս հոն ցրուած գիտողութիւններ են Հայուն ցեղային բարեմասնութեանց եւ թերութեանց մասին, օրինակի համար՝ Մաղաքիա Օրմանեան Պատրիարքի Հայոց Եկեղեցիին ԽԴ. գլուխը: Բայց այդքանն ալ կը բաւէ գրքոյկիս հետապնդած նպատակին, մանաւանդ որ այդ գիտողութիւնները կը բղխին որքան ուշիմ եւ հմուտ՝ նոյնքան փորձառու գըլխէ մը: Շատ օգտակար պիտի ըլլայ որ ընթերցողներս հետաքրքրուին այդ գիտողութիւններով, մէկ կողմէ՝ քաջալերուելու համար իրենց ցեղային բարեմասնութիւններէն, միւս կողմէ՝ հոգ տանելու համար ճանշնալու եւ սրբազրելու իրենց ցեղային թերութիւնները: Գործի մէջ յաջողութեան էական պայմաններէն մէկն է

Թէ՛ ինքզինքը եւ Թէ՛ դիմացինը ճանչնալը, կարելիութեան սահմաններուն մէջ:

Արդ, հեղինակը, հակիրճ կերպով, իբրեւ հայկական բարեմասնութիւն կը մատնանշէ Հայուն բարոյական կորույրը, անոր ուշիմ գործունէութիւնը՝ ամէն մարդերու մէջ, անոր ձեռներիցութիւնը, անոր արդիւնարար տարր մը եղած ըլլալը՝ ո՛ր միջավայրին մէջ որ ապրած է, անոր յառաջդիմասէր ոգին:

Իսկ իբրեւ թերութիւն կը մատնանշէ՝ բացակայութիւն Հայ ազգին մէջ այն «փայլուն ձիրքերուն եւ անդուգական արդիւնքներուն որոնք կը տեսնուին Հայ անհատին վրայ. վայրկենական կիրքեր, անխորհուրդ նախանձներ եւ փառամոլական ձգտումներ առջեւ կ'անցնին անոր գործունէութեան առաջնորդելու:» Ու սա խորհրդածութիւնը կ'աւելցնէ. «Հոգեկան բուռն ձրգտումներ, եւ գործի մէջ յանդուգն ձեռնարկներ, որոնք բացառարար կրնան թերեւս յաջողութեանց պատճառ ըլլալ, վնասակար կը դառնան եւ ամէնէն ընտիր ծրագիրներն ալ վիժել կու տան, երբոր խորամանկութեան եւ խորադիտութեան օրէնքներուն չեն հպատակիր: Ահա Հայ ազգին գլուխը եկած արկածներուն մեծ մասին իսկական պատճառը: Աղղը պարտաւորուած է միշտ, իւր վնասով, անոր դժբախտ հետեւանքները կըրել:»

2.— Աշխատասէր եղի՛ր:

Երբ մարդ աշխատասէր է, ո՛ր եւ է ասպարէզի մէջ առաջ կ'երթայ, բաւական է որ բացարձակապէս անընդունակութիւն չունենայ իր ասպարէզին համար, ինչ որ շատ հազուադէպ բան մըն է:

Իրաւ է որ դիտութիւնը, մեր օրով, բնախօսական պատճառներ կը գտնէ ծուլութեան խորը, բայց դուն, քու հաշուոյդ, այնպէս ընդունէ թէ քու կամքէդ կախում ունի ծոյլ չըլլալը, եւ, ըստ այսմ, ջանա՛ դուն զքեզ բարւոքել, եթէ ծուլութեան հակամէտ ես:

3.— Հանգչէ՛: Զուարճացիր:

Որչափ կարեւոր է աշխատասիրութիւնը, նոյնքան կարեւոր է հանգիստը, զբօսանքը: Առողջութեան պայմաններէն մէկն է ան, եւ պէտք է յարգել այդ պայմանն ալ: Զաւիադանց ձգտուած լարը կը փրթի:

Միայն պէտք է կազմակերպել հանգիստը, զբօսանքը: Արդարակշիռ սթորդը, բացօթեայ պտոյտները, գեղարուեստական ժամանցները, մտերմական հաւաքոյթները, ջիդերը չգրգռող ընթերցումները եւ ֆիլմերը, այս տեսակ զբօսանքները մաս պէտք է կազմեն կենցաղի յատակագիծիդ. ապրելու արուեստին պայմաններն են անոնք ալ:

Ո՛չ աւթօլ, ո՛չ ծխախոտ, ո՛չ դրամով խաղ: Զգո՛յ՛ «կին, խաղ, գինի» վտանգէն: Կարդա՛, ի մէջ այլոց, Սըր Պէյտըն Բաուըլի Րօլըրս պատուական հատորը (1), սնարիդ գիրքը ըրէ զայն:

4.— Կորովի, համբերատար, յարատեւող եղի՛ր:

Ամէն գործի յարակից դժուարութիւններ կան, մանաւանդ սկզբնաւորութեանը մէջ, իսկ դժուարութե-

(1) Ֆրանսերէնի քարգմանուած է La Route du Succès անունով (Alexis Redier, Ed. Paris):

նէ, ճախողանքէ ազատելու ծառայող կարելիութիւնները անհամար են: Խնդիրը չըսարելուն, ուղղութիւնը կորսնցնելու աստիճան չազդուելուն վրայ է, մանաւանդ որ խոչընդոտները, երբեմն, «ծուլութեան բարձ» մը կը դառնան: Պէտք է իր մէջը անդադար մշակել կորովը եւ համբերութիւնը: Պէտք է ընդունիլ թէ դժուարութիւնները ո՛չ թէ չարիք, այլ բարիք են, իբրեւ ազդակ կորովի աճման եւ, անդրադարձաբար, իբրեւ ազբիւր ուրախութեան: Կարդա՛ դիւտերու պատմութիւնը, որպէսզի տեսնես թէ ի՛նչպէս գրեթէ բոլոր դիւտերու հեղինակները մարդոց եւ իրերու յարուցած տեսակ տեսակ դժուարութեանց դէմ մաքառած են՝ չնորհիւ իրենց յարատեւող ոգիին, եւ վերջապէս կրցեր են ուրիշներու համար անկարելի երեւցածը հնարաւոր դարձնել:

Արեւելքցին դանդատող է. ջանա՛ սրբագրել այդ թերութիւնը: Յետոյ, պէտք է մտքէ հեռացնել «ժամանակ» ազդակը. յաջողութիւնը մէկէն ի մէկ չի դար. պէտք է ժամանակ տալ ժամանակին, յաջողութեան տեսակէտով:

5.— «Գործիմ մարդը» եղիր:

Նախանձախնդիր եղիր լաւագոյն կերպովը, խղճմբտօրէն ընելու ընելիքդ, դուն ղքեղ փնտռել տալու: Ուրիշ բառով, նուիրեալ մը եղիր, այս բարեմասնութիւնը չափազանցութեան չտանելու պայմանաւ, ի վնաս առողջութեանդ:

6.— Զիպերուդ տէրը եղիր:

Մի՛ աճապարեր, աւելի ճիշդ՝ դանդաղօրէն արտո-

րա' : Ստորագրելէ , խոստանալէ առաջ աղէկ մտածէ , իսկ աշնուհետեւ տառապէս յարգէ՝ ստորագրութիւնդ , խոստումդ :

7.— Անճնալստահ եղիր :

Երկչոտ մի' ըլլար : «Պարկեշտ երկչոտին համար տեղ չկայ այս աշխարհի մէջ» : Ոչ չափազանց համեստ , ոչ պոռոտախօս . միջին ճամբան է իմաստութեան ճամբան :

8.— Վարանամիտ մի' ըլլար :

Կտրուկ եղիր , առանց անխորհուրդ կամ յախուռն ըլլալու : Նայէ՛ որ ուրիշներուն խել չտաս բերնիդ հացը : Երբ դուն «տակաւին» կը մտածես , ուրիշներ «դործել» կը սկսին արդէն :

9.— Արթնամիտ եղիր :

^{Հեւ} Ուշադրութիւնդ մի' ցրուեր : Տեսնելու մարդէ դուն դժեղ : Ամէն տեսակ վտանգներով լեցուն է կեանքը՝ մեր օրով :

10.— Աւելի՛ աղէկ :

Ա՛ս պէտք է ըլլայ դործի մարդուն յարատեւ սեւեռումը : «Իմ տեղս դադաթն է» . Գարնէկիի այս խրատը , պայմանաւ որ տխմար փառասիրութեան մը արծադանդը չըլլայ , թո՛ղ հնչէ միշտ դանկիդ մէջ : Հետաքրքրուէ ասպարէզիդ յատուկ յառաջդիմութիւններովը եւ ըրէ՛ , այս տեսակէտով , ինչ որ կրնաս ընել :

11— Դիտող եղիր :

Ուրիշներուն յաջողութեանց եւ ձախողանքին պատճառները որոնէ՛ եւ դաս ա՛ռ անոնցմէ : Ամէնէն իրական եւ ամէնէն մօտէն զասերը ասո՛նք են :

12.— Կազմակերպել գիտցիր :

Ո եւ է գործի մէջ, յաջողութեան գլխաւոր ազդակներէն մէկը կազմակերպիչ ոգին է : Թանկագին կարողութիւն մըն է ոյժերը տնտեսել եւ նպատակայարմար կերպով զանոնք գործածել : Նուազագոյն ճիգով՝ արտադրութեան բացարձակ առաւելութիւն մը ձեռք բերելու դիտողութիւն մը կայ : Մօտաւորապէս քսան տարի առաջ, Միացեալ Նահանգներու մէջ, առեւտրականներու ֆօնօրսիօմ (ընկերակցութիւն) մը հազար տողար տուաւ անգլիացի Հերպերդ Քասոնի՝ կէս ժամուան սրիչի մը համար, այս նիւթին չուրջ :

13.— Քաղաքալար եղիր :

Նիւ Եորքի մեծագոյն դրամատուներէն մէկուն նախագահը կ'ըսէ. «Եթէ քսան լեզու ունենայի, ամէնքն ալ պիտի գործածէի քաղաքավարութիւն քարոզելու, որովհետեւ երկար փորձառութիւն մը ինծի սորվեցուցած է թէ անոր արդիւնքը շօշափելի եւ անվրէպ է : Յաջողութեան տեսակէտով, Ալաէտտինի կանթեղն է ան :»

Համբերատարօրէն բարեկիրթ եղիր յաճախորդներուդ հանդէպ, նոյն իսկ երբ անոնք բաւական բարեկիրթ չեն քեզի հանդէպ, ոչ ալ բաւական ողջամիտ : Զսպէ՛ լեզուդ, զսպէ՛ շարժումներդ : Իսկ գնորդներուն

ողջամիտ մտածումները, փափաքները նկատի առնել եւ գոհացնել առեւտրական գիտութեան պահանջներէն մէկն է:

Մարդ շատ բան կը քաշէ իր լեզուէն, որովհետեւ ինքնապաշտպանութեան իր եռանդէն մղուած, շատ անգամ կ'ըսէ կամ կ'ընէ բաներ զորս անհրաժեշտ չէր ըսել կամ ընել, եւ որոնք, ուղղակի կամ անուղղակի, թշնամութիւններ կամ դոնէ պաղութիւններ կը ստեղծեն իր շուրջը, եւ անոնք ալ, համակեդրոն շրջանակներու պէս, հետզհետէ կ'ընդարձակուին, նոյն իսկ համակրութիւնները հակակրութիւններու փոխելով:

Վարուիլ գիտցիր գործի ընկերովդ հետ. մի՛ պահանջեր որ ամէն բանի մէջ ճիշդ քեզի պէս խորհի եւ քեզի պէս դգայ ան: Անտեղի, անբնական պահանջ մըն է ադ, եւ ոչ միշտ օգտակար. ընդհակառակը, երբ ընկերները տարբեր յատկութիւններ ունենան, աւելի ադէկ կը յաջողի գործը: Ուսումնասիրէ ընկերովդ նրկարագիրը եւ ըստ այնմ վարուէ անոր հետ:

Նոյն վերաբերումը ունեցիր գերադասիդ հանդէպ, նոյն իսկ եթէ իրաւունքը բոլորովին անոր կողմը չըլլայ: Պէտք չէ մոռնալ որ ընկերային ամէն դիրք իր պահանջներն ունի, զորս նկատի չառնել՝ ձախողանքի պատճառ մը ստեղծել է ինքն իրեն: Ինքնահաւանութիւնը, պաշտօնեային համար, յառաջդիմութեան գըլխաւոր խոչընդոտներէն մէկն է, նոյն իսկ երբ իր բաղրօնը իր դժգոհութիւնը չյայտնէ իրեն: Մարդիկ կան որ շատ դիտողութիւն ընել չեն սիրեր, բայց, առաջին առթիւ, իրենց դժգոհութիւնը կը յայտնեն դրական ձեւով, մանաւանդ եթէ այդ պաշտօնեան ոչ միայն յա-

չաղկոտ եւ ինքնահաւան է, այլ նաեւ ռխակալ կամ դո-
նէ խոթոտող:

Բարեկիրթ եղիր ստորադասներուդ հանդէպ: Այս-
պէս ընել ոչ միայն յաջողութեան պայման է, այլ եւ
արդարութեան եւ ողջմտութեան պահանջն է:

Միջավայրիդ ժողովուրդին հոգեբանութիւնը իւ-
րացուր հարիւր առ հարիւր, կամ դոնէ հարիւր առ հա-
րիւրի կարելի եղածին չափ մօտ: Պատշաճումը՝ ինչ-
պէս ապրելու, նոյնպէս յաջողելու տիեզերական օրէնք
մըն է:

Մի՛ յամառիր. հաշտարար ողին մշակէ մէջդ: Մը-
տածէ՛ թէ ճշմարտութեան աւանդապահը չես դուն:

Գռեհիկ մի՛ ըլլար. աղնուականութիւնը մշակէ
մէջդ:

Նեղացուցիչ հարցումիորձերով հետաքրքրութիւնդ
գոհացնելէ ղգուշացիր:

Կարգ մը փափուկ ղգացումներ վիրաւորող խօսակ-
ցութիւններէ խոյս տուր:

Երկարաբան մի՛ ըլլար: «Ժամանակը դրամ է». ոչ
դուն կորսնցուր զայն, ոչ ալ ուրիշին կորսնցնել տուր:

Վարժուէ՛ դուշակելու դերադասներուդ մտածում-
ները եւ փափաքները, անոնց ընդ առաջ դնա՛:

Կիրկիր եւ անուշլեզու եղի՛ր:

Թաք ունեցիր: Ամէն բանի մէջ չափը պահէ. ան-
պատկառ մի՛ ըլլար:

14.— Խնայող եղիր:

Պիտճէ մը ունեցիր թէ՛ անհատական եւ թէ՛ ըն-

առանձին ծախքերուդ համար: Հաշիւներդ բռնէ կանոնաւորապէս, որպէսզի եկամուտդ աւելի չծախսես եւ աւելորդ ծախքեր չընես, ընդհակառակը բան մը աւելցնես: Մի՛ մոռնար թէ «երբ դուն առերը կը հոգաս, ֆրանքները ինքզինքնին կը հոգան»: Մի՛ մոռնար նաեւ թէ չի բաւեր հարստանալ, պէտք է պահպանել գիտնալ: Կանուխէն ապահովագրուէ՛ եւ ապահովագրել տուր ընտանիքդ:

Խնայող եղիր, առանց սակայն կծծի ըլլալու: Կըծծին համակրելի էակ մը չէ: Ողջամտօրէն տուր. մի՛ մոռնար թէ տալը գութի գործ մը ըլլալէ առաջ արդարութեան պարտականութիւն մըն է:

Պարտք մի՛ ըներ. կռկիկ եղիր դրամական գործառնութեանցդ մէջ:

15.— Յարաբերութիւններ մշակէ՛:

Մարդամօտ եղիր: Կղզիացեալ մի՛ ապրիր: Յանձնարարականները մեծ գործ կը տեսնեն գործի աշխարհին մէջ: Քեզի հասկցող արժէքաւոր մարդոց չըջանակ մը կազմէ շուրջդ: Որքան շատ անկեղծ բարեացակամութիւն, համակրութիւն, համարում երաշխաւորես դուն քեզի՝ այնքան շատցուցած կ'ըլլաս յաջողութեան հաւանականութիւնները:

Սակայն, շուտով մի՛ բարեկամանար: Վարուիլ գիտցիր ամէնուն հետ, բայց խնամով ընտրէ բարեկամներդ: Գիտցիր որ աշխարհ լեցուն է կեղծ բարեկամներով որոնց մէջ շատ վարպետորդիներ ալ կան. անոնց որս ըլլալէ զգուշացիր:

16.— Զեռներէց եղի՛ր :

Բոլոր ասպարէզները խճողուած են : Զանա՛ ճարտար նորութիւն մը ստեղծել, հոգ չէ թէ դոյզն ըլլայ . գիտցիր որ մեծ գիւտերու հեղինակներէն աւելի պզտիկ գիւտերու հեղինակներն են որ նիւթապէս յաջողած են : Անկոխ ճամբան լաւագոյն ճամբան չէ յաջողութեան :

Այս նպատակաւ, ասպարէզիդ յատուկ յառաջդիմութիւններովը, նորութիւններովը հետաքրքրուէ՛ ճամբորդութիւններով, ընթերցումներով եւ ուրիշ միջոցներով :

17.— Ուղղամիտ եղի՛ր :

Առանց նկատի առնելու հոս ուղղամտութեան գեղեցկութիւնը, այլ զուտ գործնական գետնի վրայ քընելով խնդիրը, ես չեմ համոզուած որ, նոյն իսկ բարքերու անկման այս դարագլխուն, անուղղամիտին, անպարկեշտին բաժինը ըլլայ յաջողութիւնը : Ա՛յսպէս կ'ըսէ ինծի գատողութիւնս, եւ նո՛յնը կը հաստատէ փորձառութիւնս :

18.— Ճկուն եղի՛ր :

Ի հարկին՝ այսօրուան չահը զոհէ վաղուան մեծագոյն շահուն : Նոյնպէս, փոքրագոյն անպատեհութիւնը ընդունէ՛ խոյս տալու համար մեծագոյն անպատեհութենէն :

19.— Ճշդապահ եղի՛ր :

Ճշգրտահոլութիւնը բարեկրթութեան կարեւոր պայմաններէն մէկն է, շատ քիչ յարգուած մեր մէջ : Յանձ-

նառութիւններդ ճշդիւ եւ ժամը ժամուն կատարէ՛ . ժամադրութիւնդ ճշդիւ յարգէ՛ : Ժամանակը մի՛ վատներ եւ վատնել մի՛ տար : Գիտցի՛ր որ յետամնաց ժողովուրդներն են որ ժամանակը դնահատել չեն գիտեր , եւ հետաքրքրաշարժ է ամերիկացի գործարանատիրոջ մը մերժումը՝ խնդրուած այցելութեան , պարզապէս սա նկատումով որ գործարանին մէջ աշխատող ամէն մէկ կէն գլուխը վեր պիտի հանէր այցելուն տեսնելու համար , եւ կէս վայրկեան պիտի կորսնցնէր այս կերպով :

Իսկ դարձեալ ամերիկացի Մըդըրը Ֆրէնք Կիլպրէդ , աւելորդ շարժումները ջնջել տալու նպատակաւ , 18էն 5ի իջեցուց թիւը այն շարժումներուն որոնք կարելոր են աղիւս մը տեղաւորելու համար , այնպէս որ մէկ օրուան մէջ ամէն մէկ գործաւոր 3000 - 3500 աղիւս կրցաւ տեղաւորել՝ փոխանակ 700 աղիւսի զոր կը դետեղէր անկէ առաջ :

Ստացած նամակիդ պատասխանը մի՛ ուշացներ , մանաւանդ որ նամակի մը պատասխանը որքան յետաձգուի՝ այնքան աւելի կը զօրանայ պատասխանելու անհոգութիւնը :

20.— Զուարթամիտ եղիր :

Ինքնադաստիարակութեան եւ վերադաստիարակութեան կարելոր խնդիրներէն մէկն ալ աս է :

Սակայն , պէտք է զուարթամտութիւնը չփոթել թեթեւօլիկութեան հետ , որ կախերեսութեան չափ անհաճոյ է եւ նեղացուցիչ . զգուշացիր անհամ կատակներէ՝ ձեռքով կամ խօսքով :

Հաւանական նկատուած դժբախտութիւնով մը մի՛
ղբաղեցներ միտքդ անդադար, մինչեւ որ դժբախտու-
թիւնը դուռդ ամի չառնէ: Խոհեմ եւ հեռատես եղիր,
բայց ոչ յոռետես:

21.— Շահուդ մասնակից ընէ պաշտօնեաներդ՝

անկախաբար անոնց վճարուած թոշակէն: Պէտք է որ
պաշտօնեաները սիրով կապուին իրենց գործին հետ եւ
իրենց գործատիրոջ գործը իբրեւ իրենցը նկատեն, եւ
ոչ թէ իբրեւ վարձկան աշխատին:

22.— «Ըսի - ըսաւ»ներով մի՛ վատներ ժամանակդ
եւ ոյժդ,

սակայն գիտցիր համակրութեամբ մտիկ ընել քննադա-
տութիւնները՝ անոնցմէ օգտուելու նպատակաւ:

Բամբասանքէ զգուշացիր, նոյն իսկ իբր ժամանց:
Բամբասանքը թշնամութիւն կը ստեղծէ եւ կը դռնհկա-
ցնէ: Մարդոց տկարութիւններէն աւելի՛ բարեմասնու-
թիւնները հրապարակելէ ախորժէ՛:

23.— Դրամիդ շահագործումին մասին խոհեմ եղիր:

Դէմդ ելլողին մի՛ վստահիր: Աղէկ կշռէ՝ վստահե-
լէ առաջ: Արժանահաւատ տեղեկութիւններ քաղէ: Աչ-
խարհ վարպետ խարդախներով լեցուն է:

24.— Ժամանակին ամուսնացիր,

եթէ կամքէդ անկախ լուրջ պատճառներ չկան:
Մի՛ մոռնար թէ կինը կարեւոր ազդակ մըն է յաջողու-

թեան, բառին աղնիւ իմաստովը: Միայն, ամուսնու-
թեան մէջ, նկարագիրը դրամին մի՛ դոհեր: Ողջմտու-
թիւն եւ աղնուականութիւն, ահա՛ այն բարեմասնու-
թիւնները զորս պիտի փնտռես մանականդ՝ նշանածիդ
մէջը: Ներկայ դործի աշխարհը, ուր իգական սեռն ալ
թափանցած է, առիթներ կ'ընծայէ յարարերութիւններ
մշակելու, եւ, այս կերպով, կը դիւրացնէ ամուսինի
ընտրութիւնը:

Իսկ եթէ պիտի չկրնաս ամուսնանալ, կամ մինչեւ
ամուսնանալդ, զգաստ, ժուժկալ ապրէ: Մի՛ հաւատար
անոնց որոնք քեզի պիտի ըսեն թէ զգաստութիւնը կը
վնասէ մարմնին: Ընդհակառակը: Թող սէրը չկուրա-
ցնէ քեզի. ամուսնանալէ առաջ՝ անհրաժեշտօրէն բժըշ-
կական քննութեան ենթարկուէ եւ ենթարկել տուր
թեկնածու ամուսնակիցդ:

Ամուսնանալէ վերջ, դործերուն վիճակին գիտա-
կից պահէ կինդ, շեղելով՝ այս մասին՝ մեր մէջ տի-
րող սովորութենէն:

25.— «Սնօպիսմ»է գգուշացիր:

Պէտք է իր չափը պահել գիտնալ, «քսակին համե-
մատ կառավարել բերանը», «վերմակին չափ երկարել
սրունքը»: Որքան յանձնարարելի է արդարակչիւ փա-
ռասիրութիւնը՝ նոյնքան այսպանելի եւ կործանարար է
ունայնամտութիւնը, սնափառութիւնը:

26.— Այսօրուան գործը վաղուան մի քողուր:

Վտանգ կայ որ վաղուան ձգուածն ալ աւելի՛ ետ-
քի ձգուի հետզհետէ:

27.— Զորս կողմդ, նախանձոտներ մի՛ տեսներ :

Ի՞ր դործին աշխատիլ՝ լաւագոյն կերպովը, ի՞ր վարպետին աչքը մտնել՝ ամէն օր ալ աւելի . ա՛ս է իրական օգուտ ունեցող բանը, եւ ոչ տօնքիչօդեան պայքարը՝ չարախօսութիւններով միասին :

28.— Ժամանակին ըրէ՛ կտակդ :

Ժամանակին, այսինքն երբ տակաւին մահը ափ չէ առեր դուռը, առողջ եւ հանդարտ մտքով եւ կարելի եղածին չափ խոհականութեամբ ու հեռատեսութեամբ, նկատի ունենալով թէ՛ ընտանիքին վերապրող անդամները եւ թէ բարեգործական ձեռնարկները :

29.— Մի՛ արհամարհեր «նէփլամ»ը :

Ամերիկացիները մեծ կարեւորութիւն կու տան նէփլամին . արհամարհելի ազդակ մը չէ ան՝ յաջողութեան, պայմանաւ որ ծիծաղելի հանգամանք չառնէ : Իսկ լաւագոյն նէփլամը յաճախորդը գոհացնելն է . ա՛ն է որ իր ետեւէն պիտի բերէ ուրիշներ :

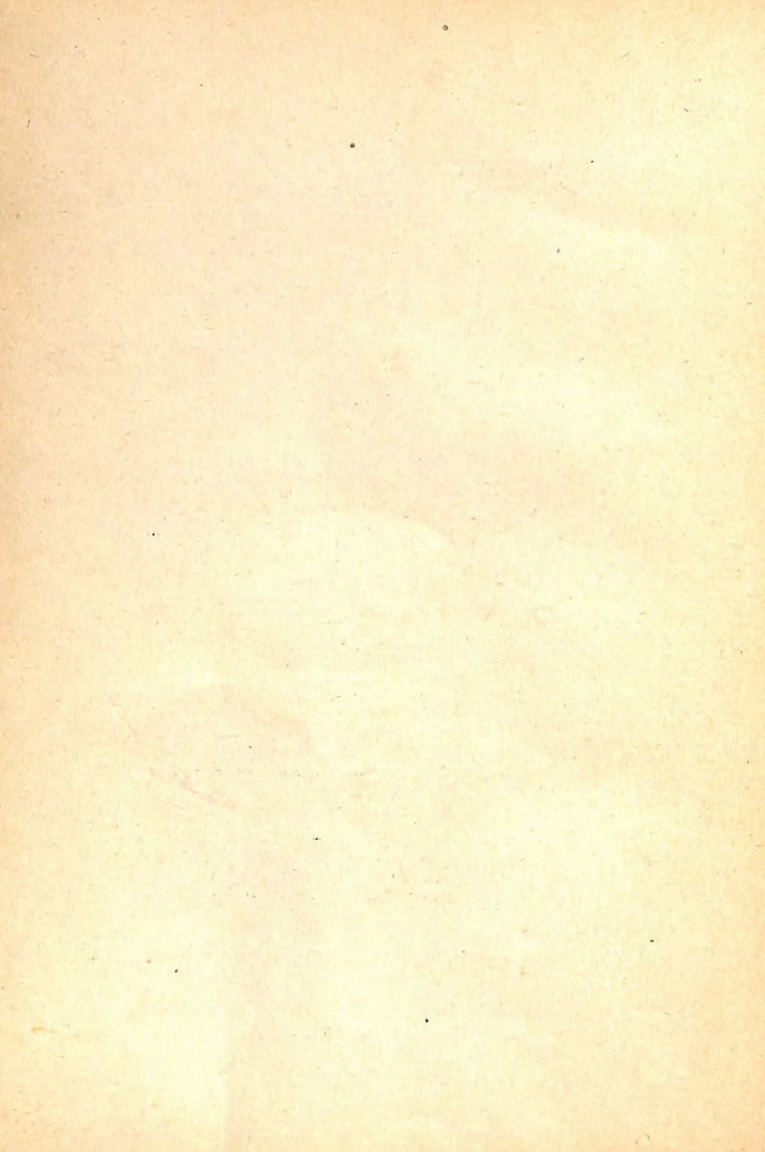
30.— Կարեւորութիւն տուր հակակշռին :

Ոչ ոք հրեշտակ է : Ամէն մարդ հակակշռի կը կարօտի : Ուստի, պէտք է համակրութեամբ ընդունիլ հակակշիւը իր վրայ, ինչպէս նաեւ հակակշռի ենթարկել իր գործակիցները, առանց շեղելու ողջմտութեան, քաղաքավարութեան եւ քաճի ցոյց տուած ճամբէն :

Յ. Թ. ՀԻՆԴԼԵԱՆ

Յ Ա Ն Կ

	Էջ
Յառաջաբան	3
Երկու խօսք	5
Ապրիլը արուեստ մըն է	7
Բնաբան՝ գործի մէջ յաջողիլ	9
Դրամին արդարակշիռ գնահատումը	11
Անգործ չմնալ	15
Յանկութիւն	18
Բախտ	21
Մարմնի եւ մտքի առողջութիւն	23
Իմացական կարողութիւն	26
Նկարագրի բարեմասնութիւններ	28-41

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳ. ՀՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

(ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆ Է)

«Պէտք չունիմ Հայութեան վրայ ծանրացող պարտականութիւնը յիշեցնելու: Գիտեմ որ կը բաւէ ամէն Հայու ազգասիրութեան կոչում ընել, որպէսզի իւրաքանչիւրը տայ ինչ որ կրնայ, այն վեհ մտածումով թէ ատիկա պիտի ըլլայ փրկարար զոհողութիւն մը:»

ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱ

«Ամէն Հայեր, որ սփռուած են աշխարհի ամէն կողմը, պէտք է նային գուրգուրանքով դէպի մեր Հ. Բ. Ը. Միութիւնը, իբր մի կենդանի հայկական կառուցուածքի, որ կը հետապնդէ՝ հայ ժողովրդեան երջանկութիւնը եւ բարգաւաճումը:»

ԳԱԼՈՒՍՏ ԿԻԼՊԵՆԿԵԱՆ

«Ազգի մը անմահութեան գրաւականն է բարեգործութեան ոգին, որուն իսկական, գործնական եւ կենդանի պատկերն է Հ. Բ. Հ. Միութիւնը:»

ՍԱՀԱԿ Բ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

«Համոզուած եմ որ, եթէ ազգին մէջ միակ ձեռնարկ մը կայ, որ խոհեմութեամբ մտածուած, իմաստութեամբ կազմակերպուած եւ ուղղամտօրէն գործադրուած ըլլայ, այն ալ Հ. Բ. Հ. Միութիւնն է:»

ՕՐՄԱՆԵԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐԲ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

« Բարեգործականը պիտի մնայ եւ պիտի տեւէ,
ցորքան այս ազգը ցաւ մը ունի իր սրտին խորը եւ
յոյս մը իր հոգւոյն մէջ: Անիկա մեր մէջ այն կազմա-
կերպութիւնն է ուր միշտ աւելի գործ եղած է քան
խօսք:»

ԹՈՐԴՈՄ ՊԱՏՐԻԱՐԺ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ

« Իբր Ամերիկացի, չեմ կրնար հաւատալ որ ո եւ է
ազգասէր Հայ Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութեան անդամ
եղած չըլլայ:»

ՏՕԲԹ. Ա. ՄԷՔԱԼԼԸՄ

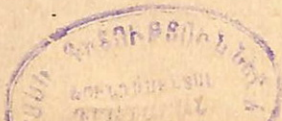
Հ. Բ. Ը. Միութիւնը սրտեռանդ կը հետապնդէ
նաեւ գաղութահայ երիտասարդութեան խմբաւորու-
մը եւ կազմակերպումը, իր հովանիին ներքեւ, ազգա-
յին դաստիարակութեան եւ ծառայութեան կրկին տե-
սակէտներով: Անիկա Կրտսերաց Լիկաները կամ եւս
Երիտասարդական Միութիւնները կ'օժտէ ակումբնե-
րով եւ գրադարան - լսարաններով, որպէսզի հայ
շունչով եւ ինքնազարգացումի ազդակներով նոր սե-
րունդը օտարութեան մէջ հայ ապրի:

ՅՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐՆ ԱԼ ԿԸ ԽՕՍԻՆ

Իր հիմնարկութենէն ի վեր, 15 Ապրիլ 1906, Յ. Բ. Ը. Միութիւնը, միջեւ 1937 տարուան վերջը, զանազան հիմնարկութեանց, ձեռնարկներու եւ նպաստներու յատկացուցած է 918081 Անգլ. ոսկիի աննախընթաց գումարը, որուն 215178 ոսկին միայն Հայաստանի վերաշինութեան, մշակոյթին եւ ներգաղթին համար ծախսած է:

Ահա թէ ի՞նչ ըրած է եւ կ'ընէ Հայկական Ընդհանուր Միութիւնը, հակառակ ամէն տեսակ դժուարութեանց եւ խոչընդոտներու: Իր երախտաւորներուն թիւը կ'անցնի 250,000ը, որբեր, տարագիրներ, աղէտեալներ, հողագործներ, գործաւորներ, ուսանողներ, մտաւորականներ, հիւանդներ, եւն.:

Բաց աստի, շնորհիւ այն անվերապահ վըստահութեան զոր անիկա կրցած է ներշնչել ամէնէն բծախնդիր եւ խստապահանջ բարեգործներուն, Յ. Բ. Ը. Միութիւնը յաջողած է նաեւ վերոյիշեալ գումարին չափ անագին հիմնադրամներ ալ ապահովել, որ ամօնեռնմխելի ըլլալով տարեկան կարելոր եկամուտ մը կ'ապահովեն մշտապէս ազգօգուտ նպատակներու, կտակարարներու կամքին համաձայն:

ՀԱՅԸ ՀԱՅՈՎ ՀԱՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Այս է քնարանը Հայկական Բարեգործական
Ընդհանուր Միութեան:

Ազգային համերաշխութեան տեսակետով,
Հ. Բ. Ը. Միութիւնը այն միակ համազգային
կազմակերպութիւնն է, ուր ամէն դասակարգի,
դաւանանքի եւ հոսանքի Հայեր, անխտիր, կըր-
նան գտնել համագործակցութեան խաղաղ եւ
մաքուր գետին մը, հաւաքաբար եւ եղբայրաբար
նուիրուելու համար ազգապահպանումի եւ հայ-
րենաշինութեան այն քարձր նպատակներուն զոր
կը հետապնդէ այս մեծ Միութիւնը:

Եթէ ամէն գիտակից ու ազգանուէր Հայ իր
լուծման դնէ անոր համազգային գանձանակին
մէջ, Հ. Բ. Ը. Միութիւնը իսկապէս պիտի կրնայ
հրաշքներ գործել յօգուտ հայ քաղմակարօտ ժո-
ղովուրդին:

Ամէն Հայ, անխտիր, այր թէ կին, օրօրոցէն
սկսեալ, ԸԼԱՄՂ հարուստ թէ համեստ, կրնայ ան-
դամակցիլ Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութեան, վը-
ճարելով միանուագ մուտքի տուրք մը (առ
նուազն 2 Զուիցերիական Փրանք կամ համար-
ժէքը) եւ ամսական անդամավճար մը (նուազա-
գոյն 1 Զուից. Փրանք կամ համար

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0053567

1567

A I
14495

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

Հիմնական կեդրոնատեղի — Լոզան

և վարչական կեդրոնատեղի — Բաքիզ

Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութեան նպատակն է՝

Ա.— Օժանդակել Հայ Ժողովուրդին և իր Հայրենիքին մտաւոր և բարոյական զարգացման :

Բ.— Օգնել անոնց նիւթական և տնտեսական վիճակին բարելաւման :

Գ.— Գաջալերել սոյն արդիւնքները յառաջ բերելու ծառայող ամէն ձեռնարկ ու հրատարակութիւն :

ԳԻՆ Յ ՖՐԱՆՍ. ՖՐԱՆՔ

Union Générale Arménienne de Bienfaisance
11, Square Alboni,
PARIS

Գեղ. Տպարան և. Մաքիկեան
"Imp. ARTISTIQUE" — 42, Rue de la Jonquière, Paris